

— Zgodovina fará ljubljanske škofije. Peti zvezek: Zgodovina Šmarješke fare na Dolenjskem. Spisal † *Janez Volčič*, župnik. Lastna založba. Tiskal J. Krajec v Novem Mestu (tandem aliquando!) 1887, 8, 129 str. Cena 60 kr. po pošti 65 kr. — Pokojni Volčič je zadnje mesece pred smrtjo svojo preprosto in ljubeznivo, kakor je bila navada njegova, opisal v tej knjigi faro svojo ter s tem spisom župljanom svojim ostavil lep spomin. Spisu pa je pater *Florentin Hrovat* dodal točno sestavljen životopis pokojnega Volčiča, v katerem na drobno našteva vse mnogovrstne spise Volčičeve. Mimogredé omenjamo, da je napčno pisati *Viniŕrh*, *Martinŕrh*; iz vino + jŕ, Martin + jŕ, kar daje samo Vinj Vrh, Martinj Vrh.

— Grška mythologija. Po nemški mythologiji Grkov in Latincev H. V. Stolla poslovenil *Lavoslav Koprivšek*, c kr. gimn. profesor. S podobami. »Narodne biblioteke« 27., 28. in 29. snopič. Natisnil in založil J. Krajec. Novomesto (sic!) 1888, m. 8, 114 str. Cena 45 kr. — Gospodu profesorju Koprivšku moramo od vsega srca biti zahvalni, da nam je v slovenščini priredil zuano in jako razširjeno Stollovo knjigo, ki bode posebno dobro služila odraslim dijakom slovenskim, in o kateri želimo, da bi se razširila tudi med razumništvom našim.

— Zbirka domačih zdravil, kakor jih rabi slovenski narod. S poljudnim opisom človeškega telesa. Izdal in založil *D. Hribar*; tiskala »Narodna tiskarna« v Ljubljani 1888, 8, 74 str. Cena 45 kr. Rokopis je prebral pred tiskom brat Edvard Benedičič, nadzdravnik usmiljenih bratov v Šent-Vidu na Koroškem, ki daje izdavatelju spričevalo, da v njegovi knjigi ni nobene škodljive ali napačne domače pomoči nasvetovane.

— Koroške bukvice slovenskemu ljudstvu v poduk in kratek čas. Izdaja in zaklada Filip Haderlap Jurjev v Celovci, 7. in 8. snopič po 10 kr. Tiska J. Krajec v Rudolfovem 1888, m. 8, str. 193–256, Denaer se pošila pod napysom: »Filypij Haderlap, pisaitel v Celovci.« Za poskušnjo le to: Izvirne ugainke.

Kamnüten muož na varh gorije,
Imai lesieno kaepo,
Kai doabrega nam tai povie,
Ko klyče na vso saepo? itd. itd.

Bog pomoz!

„Razne pravljice in povesti“. Natisnili in založili J. Blasnikovi nasledniki. — V Ljubljani 1887. 12, 54 str. Neznani, ali vsaj nepodpisani nabiratelj podal nam je v mali lični knjižici sedemindvajset mičnih pravljic in povestij, nekaj domačih, največ pa takih, ki jih je nabral v drugih národih, kajti že imena: Lowas, Palita, Bharatid, Čandala, Čandraka, Harita in druga, znana v indijski basni, pričajo nam, da je nabiratelj pravljice *prelagal*. Te pravljice so res krasne. Niso sicer namenjene kritičnemu občinstvu, nego navadnemu čitateljstvu, katero take stvari prebavlja brez kritike, vender mislimo, da bodo *opomnje* pod vsako pravljico vsakomu dobro došle. Nabiratelj bi bil še boljše storil, da je pravljice označil s števili in te opomnje potem pridál v predgovoru ali v posebnem dodatku. Opomnje so kritične in kažó, da so móžu znane pravljice raznih národov. A jezik, v katerem nam nabiratelj podaje te pravljice, ni tako kritičen. Na vsaki stranici vidimo, da pisatelj takorekoč ne živi v naši dóbi; vsi uspehi slovnice in skladnje niso vplivali náuj čisto nič, in tako so te pravljice in povesti, ki so same ob sebi mične in zanimljive, spisane v nepristojni in neprijetni obliki. Ne mogli bi navajati vseh nedostatnostij; še tacih ne, katerim bi se lahko izognil vsak boljši prvošolec, kakor n. pr. »*privošim*«, »*čebulove*«, »*prekusiti*« (nam. *prekositi*), »*kraljična*« (nam. *kraljična*), »*k bogatému*« (nam. *k bogatemu*), gen. plur. »*drví*« (nam. *drv.*), »*k loncu, stoječim nad ognjem*« (nam. *stoječemu*), »*zapopad vseh pism*« (nam. *vsebina vseh pisem*), in še mnogo enakih spak,

katerih bi danes morala biti čista vsakatera slovenska knjiga. — Toda naši založniki so samo praktični ljudje; gledajo jedino na to, da zdelke svoje izpečavajo, a ne skrbé za to, da bi te zdelke pošiljali med svet v dostojni obliki. In takšna je do malega vsa naša drobna, národna književnost. Baš v pravopisji, torej v prvih elementih, nimajo Slovenci nobene vesti, kakor n. pr. Nemci in Francozi. Neka francoska igralka, kateri je gledališki ocenjevatelj očital v listu, da ne zna nič pravilno pisati, tožila je tega ocenjevatelja radi razžaljenja časti. Ali Slovenci niso tako tankočutni! Ne bi jim škodovalo, ko bi skrbneje negovali prelepi jezik svoj. A vrnimo se spet h knjižici. Opazili smo, da slovenski pisatelji postavljajo pred besedico *ter* véjico; pišo n. pr. »videl je, ter odšel«. *Ter* je spona, ki veže stavke; opravlja v stavku isto službo, kakor nje sestra *in*. Ni torej nobenega pravega razloga postavljati pred *ter* véjico. To bi bilo samo tedaj umestno, ako je med stavkoma, ki sta spojena s *ter*, še kakšen drug stavek. — Govoreči o kaki novi slovenski knjigi, pisati nam je o nji posebno poglavje, katero govori o germanizmah, in to o takih, katere smo že mnogokrat grajali in katerih, kakor vidimo, ne more prepočiti nobena književna graja. Slovníčarja danes ne posluša svet, le nekdaš so bili tóli mogočni, da so mogli zapovedovati vojskam in vladati državam! Dandenašnji — ne poštevá in ne sluša slovníčarja živ krst. Kolikokrat smo že rekli, da so izrazi: *obnašati se, zadržati se*, grdi germanizmi, brez katerih prav lahko izhajamo, ker imamo lépo besedo: *věstě se*, a večina nima odprtih ušés za te nauke, ki jih je že Janežičev »Glasnik« širil, oznanjamo jih mi, oznanjali jih bodo bržkone še zanamci naši, toda brez uspeha. Večina pisateljev nima zmisla za take navadne stvari. Čulí smo tudi že tolikrat, da *obdati* = umgeben ni slovenski, ker imamo zato več *svojih* izrazov, n. pr. *obkročiti, obkoliti*, ali da bi se tudi v obče pisale te besede, tega ne! *Obstajati* = bestehen je takisto tujka, n. pr. v stavku: »Kar govoriš o miru in prijateljstvu, ki bi *obstajalo* kakor med ženo in otrokom,« za kar imamo besedij na izbor! *Podleči* = unterliegen je *tujka* od nog do glave! Takisto je po tuje mišljen stavek: »Kadar *razumni* iščejo svoje koristi« (nam. razumniki ali razumni ljudje). Grešévamo v prošnjah pišoč: »Podpisani prosi to in to«, ko bi morali le tako pisati: »Podpisanec prosi to in to«. To zahteva slovenščina in pravilo si najde zlahka vsakdo. Ali kaj čemo še dalje grajati! Vseh napak itak ne moremo naštetí; o stilistiki slovenski, ki je ravno v rečeni knjižici našla pravega pačitelja, izpregovoriti ne moremo nič besedice, ker mislimo storiti to o drugi prilíki, in bi le želeli, da bi si pisatelji minorum gentium vtisnili v glave dobrohotne opomnje naše.

A. Trstenjak.

— »Razne povesti«. Abel. Očetov maček. Natisnili in založili J. Blasnikovi nasledniki. V Ljubljani 1888. 12, 39 str. — Drobna knjižica, brez sumnje namenjena mladini, obseza dve povestici: »Abel« in »Očetov maček«. V prvi je precéj na široko narisana svetopisemska dogodba o Kajnu in Abelu, le preveč drastično po nekatera mesta, zlasti tam, kjer se prikazuje Lucifer. Snov drugi povestici »Očetov maček« je zajeta iz domačega življenja. Evo v kratkem vsebine! Bolantač je bil rokovnjač ter je kradel in jemal po sili ljudem denarje. Rokovnjaški denar svoj je skrival pod desko za pečjo. Umirajoč je povedal vse to sinu svojemu Matijcu, ki je odtrgal desko pod pečjo, in kar in kolikor je našel ondu, povedal ni nikomur. Matijec si je zgradil lepo hišo, da so ljudje kar strmeli, in se je jeseni poročil s Primoževó Reziko, katere ne bi bil dobil nikoli za ženo, da ni Matijec bil petičen, kakor je bila petična i zala Rezika. Ljudje so sicer govorili, da je Matijcu nosil denarje škrat ali neki maček, vendar se nam dozdeva malo čudno, da ne rabimo ostrejšega izraza, kako more pisatelj zahtevati, naj vérujemo, da je rokovnjaški denar mogel prínesti blagoslov božji Matijcu v hišo. Podstava povestici je tedaj *zelo nemoralna*, ker ni dovoljeno, da bi se bilo človeku smeti lastiti krivično pridobljenega denarja. Kar je moje, ni tvoje. To načelo veljá v vsakdanjem življenji, kakor